
KIERSTEN WHITEOVÁ
ŽÁR

Žár

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cooboo.cz
www.albatrosmedia.cz

Kiersten Whiteová

Žár – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

ŽÁR

Dobyvatelská sága #3

Kiersten Whiteová

COOBOO

Přeložily Hana Netušilová a Kristýna Vítková

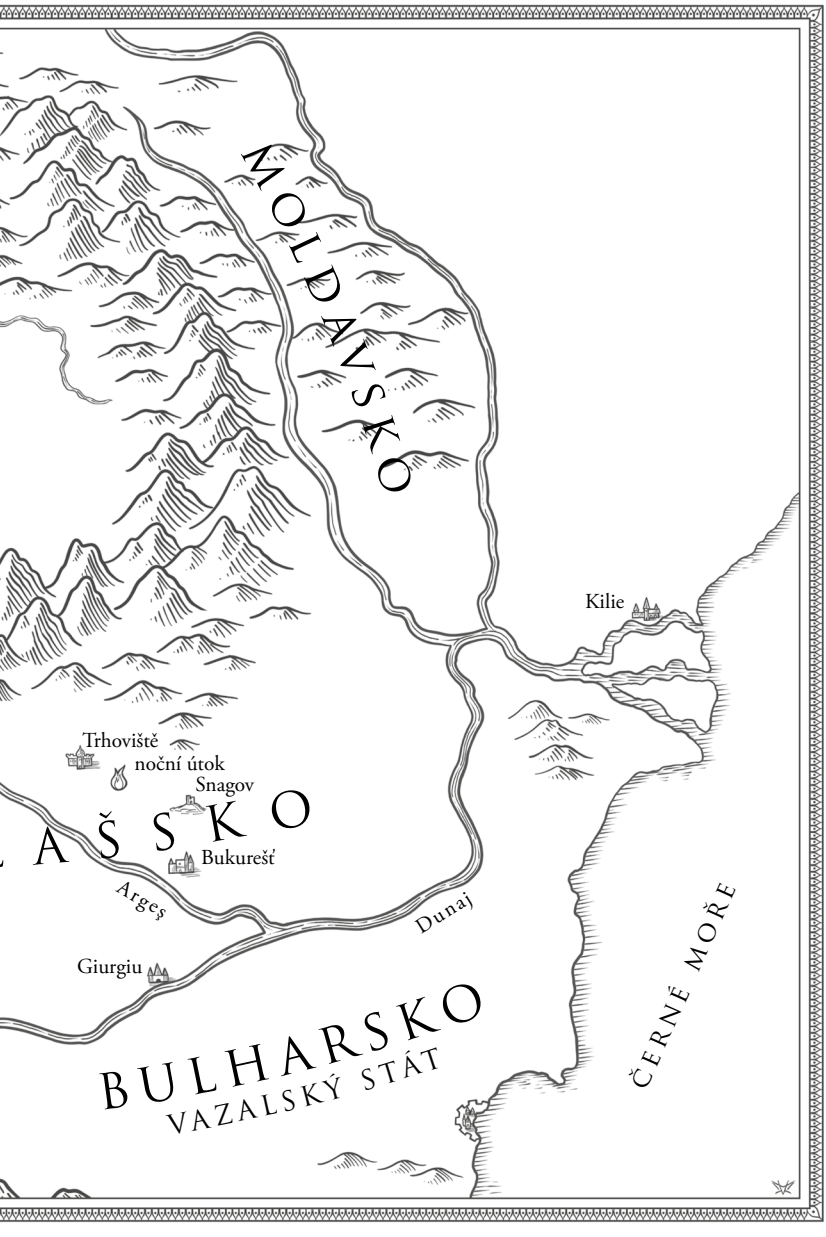
BRIGHT WE BURN
Copyright © 2018 by Kiersten Brazier
Jacket art copyright © 2018 by Sam Weber
Map art copyright © 2018 by Isaac Stewart
All rights reserved.

Translation © Hana Netušilová a Kristýna Vítková, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7544-966-8
ISBN e-knihy 978-80-7544-885-9 (1. zveřejnění, 2019)

Pro Wendy Loggiovou,
slunce v lidské podobě,
která už na počátku viděla potenciál
těchto knih a pomohla mi na každém
kroku mé cesty.

UHRY
TRANSYLVÁNIE
Segešvár
Hunedoara
pevnost
Poenari
VAL
SRBSKO
VAZALSKÝ STÁT
Dunaj

MOLDAVSKO
Kilie
Trhoviště
noční útok
Snagov
Bukurešť
Argeș
Dunaj
Giurgiu
BULHARSKO
VAZALSKÝ STÁT
ČERNÉ MOŘE

1

1454: Valašsko

Lada musela jít doslova přes mrtvoly, aby svůj hrad získala.

To ovšem neznamenalo, že v něm chtěla trávit čas. Utéct z hlavního města byla úleva. Chápala, že je potřeba mít nějaké sídlo moci, ale Trhoviště nenáviděla. Nedokázala v těch kamenných místnostech spát. Zely prázdnotou, a přesto byly přecpané duchy všech knížat, která tam přebývala před ní.

Za Nikolajem to měla moc daleko, a tak se chystala na noc utábořit. Samota byla čím dál vzácnější – další věc, která jí hrozně chyběla. Ale maličká vesnice zastrčená stranou od namrzlé cesty ji vábila. Jednoho léta, nedlouho předtím, než ji a Rada vyhandlovali s Osmánci, jeli po stejné stezce se svým otcem. Bylo to jedno z nejšťastnějších období v jejím životě. A ačkoli teď mrzlo, nostalgie a melancholie ji zpomalovaly, až se rozhodla zůstat.

Kousek před vesnicí strávila pár mrazivých chvil výměnou svých obvyklých černých kalhot a tuniky za běžnější oděv. Už se o nich vědělo natolik, že jí v nich hrozilo prozrazení. Oblékla si sukně a blůzu, ale kroužkovou košili si vespod nechala. Tu nosila vždycky. Pro necvičené oko na ní nebylo nic, co by ji jako knížete prozrazovalo.

Nocleh našla v malém kamenném domku. Vzhledem k tomu, že tady nebylo dost úrodné půdy, aby to bojarům stálo za oběť, mohli rolníci vlastnit malá políčka. Ne dost velká, aby prospero-

vali, ale dost na to, aby přežili. Jakmile dostala postarší žena do ruky peníze, usadila Ladu u ohniště s chlebem a miskou dušeného masa se zeleninou. Ta žena měla dceru, maličkou holčičku oblečenou v příliš velkých šatech samá záplata.

Taky měli kočku, která navzdory tomu, že si jí Lada naprosto nevšímala, trvala na tom, že se jí bude otírat o nohu a příst. Dívenka si sedla skoro stejně blízko. „Jmenuje se Kníže," řekla a sklonila se, aby ji poškrábala za ušima.

Lada překvapeně povytáhla obočí. „To je divné jméno pro kočku."

Holčička se zazubila a ukázala mezery mezi vypadlými dětskými zuby. „Ale teď už i holky můžou být knížaty."

„To ano," pokoušela se Lada zatajit úsměv. „Pověz mi, co si myslíš o našem novém knížeti?"

„Nikdy jsem ji neviděla. Ale chtěla bych! Myslím, že to musí být ta nejkrásnější dívka na světě."

Lada si odfrkla ve stejné chvíli jako dívčina matka. Žena se posadila na židli naproti Ladě. „Já jsem slyšela, že nestojí za druhý pohled. Požehnání. Možná ji to zachrání před sňatkem."

„Vážně?" Lada míchala dušenou směs v misce. „Ty si nemyslíš, že by se měla vdát?"

Žena se dychtivě naklonila dopředu. „Přijela jsi sem sama. Žena? Co cestuje bez doprovodu? Před rokem by něco takového nebylo možný. Poslední sklizeň jsme mohli odvézt zrní do Trhoviště, aniž bychom platili mýto lupičům na každý míli cesty. Utržili jsme dvakrát tolik peněz, než co jsme kdy měli. A moje sestra už nemusí svoje kluky učit předstírat hloupost, aby se vyhnuli odvodu k sultánovejm prokletejm janičárům."

Lada přikývla, jako by váhala souhlasit. „Ale zabila všechny ty bojary. Slyšela jsem, že je zvrácená."

Žena zafuněla a mávla rukou. „A co kdy bojaři pro nás udělali dobrýho? Měla svý důvody. Slyšela jsem…" Naklonila se znovu

dopředu tak rychle a živě, že si ani nevšimla zpoloviny vylité misky. „Slyšela jsem, že rozdává půdu každýmu. Dovedeš si to představit? Žádný rodový jméno, žádná bojarská urozenost. Dává ji těm, kdo si ji zaslouží. Takže doufám, že se nikdy nevdá. Doufám, že bude žít do sta let, chrlit oheň a pít krev našich nepřátel."

Holčička zvedla kočku a položila si ji na klín. „Slyšelas ten příběh o zlatým poháru?" zeptala se s jasnýma a rozzářenýma očima.

Lada se usmála. „Pověz mi ho."

A tak si Lada o sobě vyslechla nové historky, od svých vlastních lidí. Byly přehnané a nadsazené, ale byly založené na věcech, které doopravdy udělala. Na způsobech, jakými napravovala *svoji* zemi pro *svůj* lid.

Tu noc spala Lada dobře.

„Věděl jsi," řekla Lada s očima upřenýma na pergamen ve své ruce, „že abych vyřešila spor mezi dvěma ženami, které se přely o dítě, musela jsem to dítě rozseknout napůl a každé dát kousek?"

„To od tebe bylo velmi praktické." Nikolaj na ni čekal na silnici. Teď jeli bok po boku a jejich koně se proplétali mezi stromy ojíněnými mrazem. Tahle zima byla lepší než ta minulá, ačkoli se Ladě kupodivu stýskalo po tom kamarádském duchu, když jako uprchlík tábořila se svými muži. Teď byli každý jinde, roztroušení po celé zemi. Všichni konali pro Valašsko důležitou práci, ale kdykoli měla šanci se s nimi znovu setkat, chopila se jí. Na tenhle čas s Nikolajem se těšila.

Vedl je směrem k panství, které dříve patřilo jejímu rádci Tomovi Basarabovi. Před Ladinou vládou byl Toma naživu a bohatý a tyhle cesty byly bez ozbrojeného doprovodu stráží skoro neprůchodné. Teď byl Toma mrtvý a silnice byly bezpečné. Obojí – jak

smrt bojarů, tak bezpečí pro všechny ostatní – byla doposud Ladina vláda v kostce.

Mrazivý vzduch ji štípal v nose, ale jí to připadalo povzbuzující a příjemné. Slunce jasně svítilo, ale s pokrývkou sněhu, pod kterou dřímalo Valašsko, to ani nehnulo. Možná i to přispívalo k bezpečí na silnicích. Nikdo v tomhle počasí netoužil být venku.

Lada tomu však dávala přednost před hradem s náruživostí stejně ostrou a pichlavou jako rampouchy, pod kterými projížděla.

Zamávala pergamenem s vyprávěním o svých neobvyklých metodách řešení rodinných sporů. „Nejurážlivější na tom je," pokračovala, „že ta bajka ani není originální. Transylvánci ji našli v Bibli. To nejmenší, co mohli udělat, je alespoň si o mně vymýšlet *nové* povídačky, než aby vykrádali Šalamouna." Měla by nechat vytisknout historky, co jí včera večer vyprávěla ta žena s dcerou. Rozšířit raději *tyhle* pověsti.

Nikolaj ukázal na štos hlášení, která jí předal. „Vidělas ten nový dřevoryt? Velmi nadaný umělec. Je to na dalším listu."

Probírala se tím, jak jen za jízdy na koni nejlépe uměla, a každou stránku, kterou dočetla, zahodila na silnici. Nebylo v nich nic než pomluvy. Nic důležitého. Nic pravdivého. Tlusté rukavice, co měla na rukou, nebyly dělané na listování tenkými pergameny, ale vytrvala, dokud ilustraci nenašla. „Večeřím lidské maso uprostřed lesa nabodnutých těl."

„No právě! Hostiny v Trhovišti se od té doby, cos mě poslala sem, pořádně změnily."

Lada si narovnala rudou saténovou čapku, v jejímž středu hvězda z drahokamů představovala tu padající, která doprovázela její nástup na trůn. „Netrefil moje vlasy."

Nikolaj zvedl ruku a zatahal ji za jednu z dlouhých, kudrnatých kadeří. „Je těžké zachytit takovou vznešenost jen obyčejnými nástroji."

„Tys mi tedy scházel, Nikolaji.“ Znělo to sžíravě, ale její dojetí bylo upřímné. Potřebovala ho tady, kde byl, ale přesto jí chyběl.

Rozzářeně ukázal na hvězdu na její čapce. „Jistěže chyběl. Troufám si říct, že jsem jedním z nejjasnějších, ba dokonce tím úplně nejjasnějším bodem ve tvém životě. Jak ses jen těch dlouhých šest měsíců beze mě tou temnotou protloukala?“

„Poklidně, teď když se o tom teď zmiňuješ. Takové požehnané ticho.“

„No, umění konverzace nikdy nebylo Bogdanovou silnou stránkou.“ Nikolaj se ušklíbl, až mu to svraštilo dlouhou jizvu. „Ale ty si ho u sebe nedržíš kvůli mluvení.“

Lada zaskřípala zuby. „I tebe *můžu* zabít. Velmi rychle. Nebo velmi, velmi pomalu.“

„Pokud Sasové o mém skonu udělají dřevoryt, přijmu to s povděkem.“ Poškrábal se na bradě. „Prosím, požádej je, aby si na mém obličeji dali záležet. Taková tvář by nikdy neměla být uboze podána.“

Ale ohledně Bogdana měl Nikolaj pravdu. Bogdan, její společník z dětství a teď její nejoddanější voják a stoupenec, moc často nemluvil. Ale poslední dobou jako by i to bylo moc. Možnost se od něj na chvíli dostat byla jednou z příčin, proč se na tuhle cestu vydala sama. Měli se setkat v Argeş, ale schválně mu dala úkol, který ho od ní do té doby odvede.

Bogdan byl jako spánek. Nezbytný, někdy i příjemný. Potřebovala ho. A když byl nedostupný, postrádala ho. Ale byla ráda, že ho většinu času může brát jako samozřejmost.

Mehmed by takové zacházení nikdy netoleroval. Zamračila se a odehnala ho ze své mysli. Mehmed si mezi jejími myšlenkami žádné místo nezasloužil. Byl to uzurpátor, v její mysli stejně jako všude jinde.

Minuli zamrzlé jezírko, stopy v ledu vyprávěly příběh, který nedokázala přečíst. Pak se před nimi rozestoupily stromy a uká-

zala se pole pokrytá sněhem. „Proč tu Stefan nezůstal, když doručil ty dopisy? Věděl, že se tu brzy objevím."

„Chtěl se dostat zpátky k Dacianě a dětem. A nejspíš se bál, že jestli se s ním uvidíš ještě předtím, mohla bys ho zase někam poslat a on by neměl příležitost se v Trhovišti zastavit."

Lada zavrčela. Byla to pravda. Chtěla ho poslat do Bulharska, nebo možná do Srbska. Obě to byly činorodé vazalské země Osmanské říše a nejpravděpodobnější základny pro jakýkoli útok z oné strany. *Nečekala* útok. Ale chtěla být připravená – a k tomu potřebovala Stefana. Posledních pár měsíců strávil průzkumem v Transylvánii a Uhrách, aby zjistil, jak se vyvíjí politické klima, jestli existují nějaké náznaky aktivní hrozby pro Ladinu vládu. Chtěla s ním mluvit osobně. Daciana by před tímhle neměla mít přednost. Nic by ji nemělo mít.

Daciana se starala o každodenní chod hradu, o všechny detaily a přízemní věci, o které se Lada ani nepokoušela zajímat. Byla jí za její práci vděčná. Měla pořádné štěstí, že ji během toho loňského tažení za trůnem našla. Ale na hradě nebylo nic, co by vyžadovalo Stefanovu pozornost. Daciana byla v bezpečí a měla plné ruce práce. Měl vědět, že nemá zbytečně marnit čas, který patřil Ladě.

Lada se netrpělivě probírala úhledně seřazenými hlášeními. Stefan jí sepsal svoje pozorování a dodal k nim i dřevoryty. V Uhrách byl králem Matyáš. Ne pod jménem svého otce, Hunyadi, vybral si přídomek Korvín. Ladu to nepřekvapilo. Matyášův vztah k otci, vojákovi tělem i duší, byl složitý a napjatý. Jistěže nevzdá čest muži, který mu prosekal cestu ke koruně. A Lada mu k tomu nakonec pomohla. Zradila Hunyadiho odkaz a dopustila se kvůli Matyášovi vraždy.

A pak to stejně zůstalo všechno na ní, protože od nikoho nikdy nedostala takovou pomoc, jakou jí sliboval. Vždycky přicházela s háčky, neviditelnými okovy, které ji tahaly zpět a svazovaly, když se dostala blízko ke svým cílům.

Alespoň to Matyáš jako král taky neměl jednoduché. Podle Stefanova hlášení utrácel všechen čas i peníze pochlebováním šlechtě a snahou vykoupit od Poláků zpět svou korunu. Polský král se jí před lety zmocnil, prý aby ji *ochránil,* když tehdejší uherský král padl v bitvě. Byl to důležitý symbol a Matyáš prahl po legitimitě, kterou by dodala jeho pochybnému nároku na trůn.

Lada tu informaci jen přelétla. Matyáš byl blázen, jestli si myslel, že mu kus kovu dá to, po čem touží, a jí na jeho pletichách nijak zvlášť nezáleželo, dokud se zaměřoval na ostatní země. Udržovalo to jeho pozornost upřenou jiným směrem. A podle Stefanova mínění neměl Matyáš ohledně Lady žádné plány, a to navzdory jejímu odmítnutí podrobit se jeho autoritě.

Dřevoryty odrážely, že Transylvánci nadále neuznávají její vládu, ale kromě tohohle uměleckého tažení neměli žádnou organizovanou opozici. Nic nenaznačovalo, že by se ji pokusili vojensky destabilizovat. Stefan se zmiňoval o důsledcích toho, že je ztratili jako spojence – už nesloužili jako nárazník mezi Valašskem a Uhrami –, ale s tím se nedalo nic dělat. Přece jen strávila většinu předchozího roku vypalováním jejich měst. Ale jestli to tak nechtěli, měli se s ní spojit dřív.

Sečteno a podtrženo, tyhle zprávy byly to nejlepší, v co mohla doufat. Ale měla pro Stefana otázky. A teď si s ním dělala i starosti. Daciana byla její. Stefan byl její. Nelíbilo se jí, že by raději patřili jeden druhému.

Nacpala listy do sedlového vaku. „A jak se vede tobě?“

„Spím celou noc jako špalek a chuť k jídlu mám pořád stejnou. V některých dnech cítím dotek melancholie, ale bojuju proti ní dlouhými procházkami a hlubokými sudy vína.“ Zazubil se Ladinu podrážděnému výrazu. „Och, ty ses neptala na mě osobně? Pro to panské místo jsem se přímo narodil. Tahle velká autorita mi jde náramně k duhu. Polím se daří, obilí je zralé ke žním a lidé

na mých pozemcích jsou šťastní. Tento rok bude úroda bohatá. Což jsou dobré zprávy pro královskou pokladnici, která je…“

„Pořád prázdná. A mužstvo?“ Kromě obdělávané půdy vyčlenili část pozemků Tomy Basaraba k výcviku Ladiných vojáků. Knížatům nikdy nebylo povoleno mít stálé vojsko. Měla být zcela závislá na bojarech a jejich osobních silách. Byl to chaotický, neuspořádaný systém. A byl to systém, kvůli němuž knížata jedno po druhém předčasně umírala.

Ale Lada nebyla jako žádné kníže před ní.

Nikolaj si stáhl čapku níž. V tom mrazu měl nos červený jako řepu a jizvu skoro fialovou. „Mělas pravdu, když jsi nás poslala sem na venkov. Je snazší tu mít mužstvo pod dohledem a vštípit jim disciplínu, když tu nečíhají žádná městská pokušení. A všechno, co jsem se naučil u janičárů, se teď hodí. Tohle bude ta největší a nejlepší skupina bojovníků, jakou kdy Valašsko mělo.“

Ladu to nepřekvapilo, ale potěšilo ji to. Věděla, že její metody jsou lepší, než jak se to dosud vždycky dělalo. Moc nebyla rozdrobená mezi pletichařící sobecké bojary, kteří se do všeho vměšovali. Podléhala v přímé linii velení přímo jí. A ona odměňovala zásluhy a trestala zradu a zločin. Obojí velmi veřejně. A z včerejšího noclehu věděla, že se zprávy o tom šíří. Její lidé byli motivovaní.

Projeli kolem dvou zmrzlých oběšenců, visících na stromě. Jeden měl na hrudi tabulku s nápisem zběh. Ten druhý zloděj. Nikolaj se ušklíbl a odvrátil pohled. Lada natáhla ruku a jednu z cedulí narovnala.

Zaměřila se na zajištění bezpečí na silnicích a na přípravu polí na jarní osev. Taky se dala do pletí mezi bojary. Ale Nikolajova práce byla pro budoucnost Valašska právě tak důležitá a ona do ní bude investovat, cokoli bude muset. Byl to jiný typ osevu, o který se muselo pečovat.

Nikolaj zvedl dlouhé ruce nad hlavu, protáhl se a zívl. „Jak to jde v hlavním městě? Nějaké problémy s bojary? Slyšel jsem zvěs-

ti, že Lucian Basarab je vzteky bez sebe.“ Nikolajův nenucený tón byl právě tak pečlivě a umělecky vybroušený jako transylvánské dřevoryty. Lada věděla, že nezapomněl ani jí neodpustil, jak se na té krvavé hostině zachovala.

Ačkoli pozabíjela hlavně Danestiovy, bojary z rodu, který byl přímo zodpovědný za smrt jejího otce a staršího bratra, Tomu Basaraba odstranila taky. To se rodu Basarabů včetně Tomova bohatého a vlivného bratra Luciana moc nelíbilo. Ale jí to nebylo líto. Čím méně bojarů zůstane naživu, aby ji mohli zradit, tím lépe. Přežili až moc knížat. Tím zlenivěli a zpohodlněli, začali si být příliš jistí svou důležitostí. A jestli teď bojaři žijí v neustálém strachu o své životy? Neviděla v tom problém. Potřebovali vědět, že na tom jsou stejně jako všichni ostatní Ladini poddaní: buď budou sloužit Valašsku, nebo zemřou.

Ale Nikolaj chtěl vždycky víc jemnosti. Víc milosrdenství. To byl částečně důvod, proč ho poslala sem ven, dokonce i přesto, že byl jedním z jejích nejlepších. Se svými radami k mírnosti a slitování jí nebyl k ničemu. Ani jedno nebyla vlastnost, kterou měla zájem si hýčkat. Pokud budou bojaři sloužit jejím cílům, mohou žít. Ale oni to dělali velmi zřídka.

Milosrdenství bylo luxus, který si Ladina vláda zatím nemohla dovolit. Nebyla dost stabilní. Možná jednou. Do té doby Lada věděla, že to, co dělá, je nezbytné a hlavně účinné.

Nadechla se štiplavého ledového vzduchu, vůně kouře je zvala do tepla a k jídlu. Jeli dál přes pole, přes Valašsko, které vyrvala z nezdarů minulosti ke svobodě. „Znepokojením Luciana Basaraba jsem se už zabývala. Je o to postaráno. Jsem velmi dobrý kníže.“

Nikolaj se zasmál. „Když zrovna nemáš moc práce s rozsekáváním dětí napůl.“

„Ale to nezabere skoro žádný čas. Nakonec jsou to docela malá stvoření.“

O pár dní později, spokojená že má Nikolaj nové jednotky pevně pod kontrolou, jela Lada podél týchž břehů, kolem nichž už cestovala v životě dvakrát. Jednou jako děvčátko s otcem, když objevovala svoji zemi. A pak se svými muži při pokusu vzít si tu zemi zpátky.

Tentokrát jela sama. Zastavila se v ohybu řeky, kde se skrývala jeskyně s tajným východem z trosek horské pevnosti.

Jenže už to nebyly trosky. Dnes už tu nenašla samotu. Lada naslouchala dlátům a kladivům, křiku mužů a rachotu železných řetězů. Tady se konečně plnila její přísaha: vrátila se, aby tu pevnost znovu vybudovala.

Pomalu jela úzkými serpentinami, klikatícími se po strmém úbočí hory. Dnes ráno se oblékla do úplné uniformy, korunované rudou saténovou čapkou, která ji označovala jako knížete. Kudy projížděla, vojáci se jí klaněli. A pracující muži a ženy se hrbili a ustupovali z cesty.

Nedaleko vrcholu, kde se ve slavné šedi tyčily nové zdi její pevnosti, jí přišel naproti Bogdan. Nechala ho, aby jí pomohl z koně, a jeho ruce jí v pase prodlévaly a pouštěly ji jen neochotně.

„Jak to vypadá?“ Hltala zdi očima. Stříbrný medailon, darovaný Radem a ukrývající květinu a jehličnatou větvičku, které u sebe nosila celé ty dlouhé roky, jí na krku ztěžkl, jako by se mu taky ulevilo, že je doma.

„Téměř hotovo.“

Kolem proklopýtal muž v řetězech a tlačil před sebou vozík plný kamení. Šaty měl potrhané a samou skvrnu, kvůli čemuž bylo sotva vidět, jak byly kdysi přepychové. Takhle se jí Lucian Basarab líbil mnohem víc. Za ním tlačily další vozíky jeho žena a jejich dvě děti. Děti měly mrtvé oči a otupěle se vlekly dál. Lucian Basarab vzhlédl, ale nezdálo se, že ji vidí. Zhroutil se u kraje stezky.

Jeden z vojáků si k němu pospíšil, v ruce hůl. Lada netušila, jestli je Lucian Basarab mrtvý. Nezáleželo na tom. Ještě jich je spousta, kteří ho nahradí. Právě jako zbytek jejího Valašska i pevnost byla obnovována a přestavována pozoruhodnou rychlostí díky nedobrovolné pomoci těch, kteří jí vzdorovali.

Našla alespoň něco, k čemu byli bojaři dobří.

„Ukaž mi mou pevnost," řekla Lada a prošla kolem nepřátel ke svému triumfu.

2

Konstantinopol

Jednoho dne nebude Radu toužit po časech, kdy byly některé věci hrozné, ale ještě neměl ponětí, o kolik se to všechno v budoucnu zhorší.

Ale dnes byl zaplaven vzpomínkami, jak po té samé silnici jel do Konstantinopole s Nazirou a Cypriánem po boku. Byl tak nervózní, tak vyděšený a tak odhodlaný využít tam svého času. Dokázat Mehmedovi, že za něco stojí.

Litoval toho muže, jímž tehdy byl. A stýskalo se mu po něm. Když jel po té silnici do města dnes, cítil jedině to, jak mu Nazira a Cyprián chybí. Chybělo mu jeho přesvědčení, že dělá správnou věc. Chyběla mu jeho víra v Mehmeda. Chyběla mu jeho víra ve víru samotnou.

Byla to velmi osamělá pouť.

Neměl v plánu se do Konstantinopole vracet. To město pro něj bylo městem hrůzy a vždycky bude. Poté co ho Mehmed dobyl, se Radu při první příležitosti vrátil do Edirne. Jednak aby utekl, jednak aby se vrátil k Fatimě. Vina, kterou v sobě nesl, nebyla ničím v porovnání s dluhem, který u ní měl: že ztratil její ženu. A tak, aby Fatimě ulevil v jejím žalu, sám v její přítomnosti trpěl. To bylo to jediné, co pro Naziru mohl ještě udělat.

Žádný z jeho dopisů – ani spolu s Kumalovou, a dokonce i Meh-

medovou snahou – nepřinesl nic nového. Nazira, Cyprián a jeho sluha Valentýn zmizeli. Viděl je odplouvat z hořícího města a mizet v dálce v kouři a dýmu. Poslal je pryč, aby mohli žít, ale bál se, že jim jenom našel jiný způsob, jak zemřít. Každý den se Radu modlil, aby nebyli mezi tisíci pohřbených v bezejmenných hrobech. Nemohl snést pomyšlení, že lidé, po kterých toužil, už možná nežijí.

A tak posílal další a další dopisy a čekal v jejich domě v Edirne, kde ho mohl každý snadno najít.

Ale napsal mu Mehmed. Žádost od sultána nikdy není žádost – je to rozkaz. Ačkoli Radu zvažoval, že jeho pozvání do Konstantinopole odmítne, nakonec udělal, co vždycky: vrátil se k němu.

Fatima měla dost víry za oba, že všechno dopadne dobře. Každý den stála u okna v jejich domě v Edirne a čekala. Radu ji tam teď v duchu viděl, na stejném místě jako když odjížděl. Bude tam marně čekat po zbytek svého života?

Z truchlivého zadumání ho vyrušil projíždějící vůz. Cesta do Konstantinopole byla posledně prázdná, vyčistila ji hrozba války visící nad celou krajinou. Teď do města i z něj proudili cestující jako krev v žilách, pulsující životem tam i zpět v neustávajícím tepu. Město už neumíralo.

Brány byly dokořán; jako náruč, otevřená aby ho uvítala – nebo vtáhla dovnitř. Radu potlačil paniku, která se ho zmocnila, když je takhle viděl. Strávil tolik času jejich obranou a zároveň modlitbami, aby už padly, že netušil, jak reagovat na to, že zase fungují tak, jak by městské brány fungovat měly.

Na opravách hradeb, na kterých bojoval, už vykonali spoustu práce. Z částí zdí, které byly během dlouhého obléhání pobořené a zřícené, zářily nové kameny. Bylo to, jako by se události minulého jara nikdy nestaly. Město se uzdravilo, minulost byla vymazána. Přebudována. Pohřbena.

Radu se zadíval na pláň před hradbami a napadlo ho, co asi udělali s těly padlých.

S tolika těly.

„Radu Beji!“

Radu se vyškrábal ze svých temných vzpomínek zpátky do jasného dne. „Ano?“

Trvalo mu pár zmatených chvil, než si uvědomil, že ten mladík, který ho oslovil, byl před pár měsíci ještě chlapcem. Amal tolik vyrostl, že byl skoro k nepoznání. „Říkali mi, že nejspíš někdy během dneška dorazíte. Jsem tu, abych vás doprovodil do paláce.“

Radu natáhl ruce a vzal do nich Amalovy dlaně. Srdce mu poskočilo, když tady teď toho mladíka uviděl, živého a zdravého. Byl jedním ze tří chlapců, které Radu dokázal z hrůz obléhání zachránit.

„Pojďte,“ zazubil se na něj Amal. „Už na vás čekají. Projedeme mezi hradbami a půjdeme rovnou dovnitř.“

Radu nevěděl, jestli má cítit úlevu, nebo zklamání. Původně chtěl projet městem, ale věděl, kde by ho srdce zradilo. U prázdného domu, kde na něj nikdo nečekal. Lepší jet rovnou za Mehmedem.

„Děkuji,“ řekl Radu. Amal vzal otěže jeho koně a vedl ho prostorem mezi dvěma obrannými hradbami. Radu tu nechtěl být. Dal by přednost návštěvě duchů, kteří měli kromě smutku alespoň nádech laskavosti. Tady mezi zdmi byly jen přízraky ocele a kostí, krve a zrady.

Radu se zachvěl, odtrhl oči od vrcholu zdi a upřel je k brance, ke které mířili. Ke stejné brance, kterou odemkl uprostřed konečné bitvy, zpečetil tak Konstantinův osud a způsobil pád města.

Amal ukázal na hradby z obou stran. „Opravy dokončili teprve minulý měsíc.“

Radu zvedl pohled k nejbližším janičárům. Napadlo ho, že možná právě tihle muži tu byli při obléhání. Zaplavili zeď, hrnuli se přes ni jako příval. A čeho se dopouštěli, když se po tolika nekonečných dnech čekání plní frustrace a nenávisti dostali do města…

Radu polkl hořkou chuť žluči, nebyl schopný se na ty hradby dál dívat. „Rád bych jel zbytek cesty sám." Vzal si otěže zpátky.

„Ale já vás mám…"

„Cestu znám." Radu ignoroval Amalovu paniku a otočil koně zpátky. Projel hlavní branou, středem davu lidí, tlačenicí života. To bylo alespoň něco.

Jakmile byl za branami, nechal koně vést a proplétat se davem. Zoufale toužil nebýt sám. Tady toho bylo víc, co ho mohlo rozptýlit. Tahle část města byla dřív skoro opuštěná. Teď byly okenice domů dokořán, zdi čerstvě omítnuty, v malých květináčích vysázené časné jarní květiny. Nějaká žena klepala koberec, prozpěvovala si a za psem se batolilo na nejistých nožkách dítě.

Zatímco jaro bylo nezvykle studené, zima byla mírná a příjemná. Tohle nebylo to kdysi zoufalé, hladovějící a podezíravé město. Kamkoli se Radu podíval, všude se budovalo a opravovalo. Nezbyly žádné stopy po požárech, ani náznak, že by tohle město postihla někdy nějaká jiná tragédie než stáří.

Radu byl do toho tak zabraný, že minul ulici, kterou měl jet, a skončil v židovské čtvrti. Předtím tady nikdy nebyl. Tady to taky bzučelo jak ve včelím úlu. Zastavil se před jakousi rozestavěnou budovou.

„Co to bude?" zeptal se muže, nesoucího několik velikých dřevěných trámů.

„Nová synagoga," odpověděl. Měl na sobě turban a roucho. Podal trámy muži s jarmulkou na hlavě a s lokýnkami u uší.

Radu projel čtvrtí, až se dostal do známější oblasti. Kolem obrovské budovy, která bývala zchátralou knihovnou, postávala spousta chlapců. Posedávali i na schodech, povídali si a hráli si. Zazvonil zvon, kluci vyskočili a hrnuli se dovnitř. Radu přemýšlel, jaké bývaly jejich životy, odkud sem přišli. Co vědí o tom, co se muselo stát, aby vzniklo město, kde si mohou hrát na schodech své školy. Být v bezpečí. V míru.

Radu se zadíval ulicí dál. Kdyby jel tudy, dostal by se k Hagia Sofia.

Otočil se a zamířil raději do paláce. Ta jízda stačila k tomu, aby si trochu pročistil hlavu. Předvídal, jak těžké bude spatřit ty hradby znovu. Vidět životaschopnost města bylo pro jeho smysly jako balzám. Ale navštívit znovu Hagia Sofia, to tak brzy riskovat nemohl.

Amal na něj čekal nedaleko vchodu do paláce a nervózně si mnul ruce. Radu mu bezpochyby tou svou zajížďkou zkomplikoval den. Nebyla to jeho chyba, že se Radu cítil tak, jak se cítil, a Radu byl skutečně rád, že vidí Amala živého a zdravého. Sesedl z koně a podal svému dřívějšímu pomocníkovi otěže. „Odpusť mi," řekl mu. „Vrátit se sem bylo… dojímavé."

„Chápu." Amal se usmál a najednou vypadal ještě starší než ten mladík, ve kterého vyrostl. Radu ochránil dva malé Konstantinovy dědice před hrůzami dobytí města, ale Amal v nich byl až po uši, než ho z nich Radu vytáhl. „Postarám se o vašeho koně. A pokud vám to nevadí, požádal jsem, abych vám byl po dobu, co tu budete, přidělen jako osobní sluha."

„Nic mě nepotěší víc." Radu sledoval, jak Amal odvádí koně, a sám svůj vstup do paláce protahoval.

Řítila se k němu nějaká malá smršť. Radu měl sotva čas rozpřáhnout ruce, než se mu kolem krku vrhl malý chlapec.

„Radu! Říkal nám, že tu budeš!"

Radu se odtáhl a pohlédl do andělské tvářičky Manuela, jednoho ze dvou dědiců padlého císaře Konstantina. Radu zůstal, když Nazira, Cyprián a Valentin utekli, aby mohl Konstantinovy malé dědice zachránit. Byl to jeho pokus o vykoupení všeho, čeho se během obléhání dopustil, za všechny, které zradil. K vykoupení to zdaleka nestačilo, ale když držel Manuela – živého, zdravého, šťastného – ve své náruči, poprvé za celé měsíce pocítil radost. Radu si ho se smíchem přitulil k sobě a vtiskl mu na temeno polibek.

Ze všeho toho života, který se do města vrátil, byl tenhle malý život to nejlepší, v co nejspíš mohl doufat. „Kde je tvůj bratr?“

Manuel se mu vykroutil a narovnal si šaty. Měl na sobě hedvábné roucho v osmanském stylu. Byla to proti škrobené, tuhé a propracované byzantské módě pořádná změna. „Murad je uvnitř, čeká na nás. Říká, že už je moc velký, než aby ti běžel naproti.“

„Murad?“ zeptal se Radu zmateně. To bylo jméno Mehmedova otce.

Manuel se rozzářil. „Ano. A já jsem Mesih. To mi vybral sám sultán.“

„Máte nová jména,“ zamračil se Radu.

„Mysleli jsme si, že to tak bude nejlepší. Je to nová říše! Nový začátek. Znovuzrození, usoudili jsme.“

„My?“ optal se Radu.

„Ano, Murad a já. A sultán.“

Takže Mehmed myslel vážně, co říkal – že se chlapci stanou součástí jeho dvora. Radu byl rád, že tenhle slib dodržel. A usoudil, že změnit jim jména dává smysl. On sám byl konečně schopný se přizpůsobit a přijmout nový život, když začal cítit, že k němu doopravdy patří. Pro chlapce bylo pravděpodobně nejlepší odtrhnout se od toho, kým bývali, zapomenout na traumata a ztráty minulosti. Manuel – Mesih – určitě vypadal šťastný.

Kéž by jen nové jméno Radu Beje mělo stejný účinek.

Mesih vzal Rada za ruku a táhl ho hlouběji do paláce. Nepřestával mluvit. Povídal Radovi, co asi budou mít k večeři, a ptal se ho, jestli se k nim přidá k večerní modlitbě v Hagia Sofia, nebo jestli se bude modlit někde jinde. Pak přešel k vyprávění o svém vyučování, které učitele má nejradši a jak mu jde psaní mnohem lépe než bratrovi. „A určitě sis všiml, jak dobře mluvím turecky.“

Radu se rozesmál. „To všiml. Dokázal bych tě poslouchat celý den.“ A měl podezření, že opravdu bude, dokud se nerozejdou.

Ale jak Mesih pokračoval v popisování svých lekcí, něco začalo Rada trápit.

S jak šťastnou, tak smutnou bolestí si uvědomil, co se liší: tomuhle chlapci se dostávalo opravdového vzdělání bez jakékoli krutosti. Nebyly žádné návštěvy u vrchního zahradníka, žádné instruktážní výpravy do žalářů a mučíren, žádné bití a výprasky. Tohle nebylo stejné dětství, jaké pod sultánem zažili Radu a Lada.

Mehmed nebyl jako jeho otec. Dobyl město a udělal z něj něco lepšího. Zajal dědice svého nepřítele a udělal z nich svou rodinu. Strach, který měl Radu ze setkání se svým nejstarším přítelem, se vytrácel. Pořád mezi nimi byl velký odstup, ale Radu se aspoň nemýlil ve víře v Mehmedovu schopnost konat velké skutky.

„Jsi v pořádku, Radu Beji?“ zeptal se Mesih.

Radu popotáhl a odkašlal si. „Ano, jsem v pořádku. Nebo alespoň myslím, že budu.“

3

Trhoviště

Kdyby Lada tušila, pod jakou hromadou pergamenů skončí pohřbená, možná by se zmocnila jiného titulu než knížecího. Vrátila se z návštěvy své pevnosti s novým elánem, jen aby našla čekající hory dopisů.

Lada zasténala a naklonila hlavu dopředu. Kartáč, kterým jí Oana rozčesávala vlasy, se zachytil o zcuchaný smotek.

„Seď rovně!“ vyštěkla Oana.

„Mně se do toho nechce.“ Lada chabě ukázala ke stolu zavalenému žádostmi o její čas a pozornost.

„No, pomohla bych, ale neumím číst.“

„Považuj se za dítě Štěstěny.“ Lada si sedla na zem vedle stolu a smetla si hromádku dopisů do klína. „Jdi najít Stefana. Budu s ním chtít mluvit, jestli se něco z tohohle ukáže jako zajímavé.“ Začala je probírat a třídit.

Bojar žádající o odškodné za ztrátu života příbuzného – hodit na štos v rohu.

Bojar žádající o přijetí, aby si promluvil o vojenských odvodech pro Ladiny osobní účely – stejný štos.

Dopis od jejího bratrance Štěpána, krále moldavského. Tenhle si přečetla pečlivě. Nikdy se s ním nesetkala, ale měl pověst tvrdého a silného vládce. Psal jí, aby jí poblahopřál k získání trů-

nu a aby ji pochválil za zprávy o pořádku a míru v její zemi. O její matce se nezmínil. Z toho Lada pocítila temný záchvěv pomstychtivé radosti. Její matka mluvila o jeho každoročních návštěvách skoro posedle. Byl jedním z nejsvětlejších bodů Vasilissina smutného, osamělého života, a on ji přitom ani nebral na vědomí.

Ale pak jí konec dopisu trochu radost zkalil. *Prosím, vyhýbej se tomu, aby sis znepřátelila naše sousedy. Dej mi vědět, kdy budeš mít se sultánem sjednané nové podmínky. Jsem nanejvýš zvědavý, až o nich uslyším.*

Zamračila se a hodila jeho dopis k žádostem bojarů.

„Od Matyáše Korvína," řekl Stefan a podal jí tenký dopis.

Lada nevěděla, kdy se vkradl do místnosti, ale nedopřála mu to potěšení na jeho nenápadnost reagovat. Pořád na něj byla dopálená, že se vyhnul jejich setkání na Nikolajově panství. „Přečti to. Mně na tom nezáleží." Zvedla další dopis. Další nesmysly od lichotícího bojara.

„Matyáš se chce setkat. Říká, že toho máte hodně co probírat."

„Já mu nemám co říct. Oba jsme dostali, na čem jsme se dohodli. A alespoň pokud jde o mě, náš vztah tím skončil."

Stefan jí dopis podal. „Chceme ho za spojence."

„*My* ho chceme? *Já* ho nechci za nic."

Stefan ruku s dopisem nespustil ani nezměnil svůj nevzrušený výraz v obličeji. Lada frustrovaně zavrčela, vytrhla mu pergamen a položila ho vedle sebe, ovšem nikoli na tu hromadu ke spálení. „No dobře."

Stefan zvedl jiný dopis. „Tenhle je od Mary Brankovič. To je…" Odmlčel se a očima bloudil ve vzduchu, jak se snažil nalézt jeden z tisíců střípků nastřádaných informací, které pořád nosil v hlavě. „Dcera srbského krále. Vdova po sultánu Muradovi."

Lada ten dopis otevřela s větší zvědavostí, než jakou dosud cítila ke kterémukoli jinému. Mařin rukopis byl dokonalý a elegant-

ní. Nikde nebyla ani kaňka, ani tečka na místě, kam by nepatřila. Lada si dopis přečetla dvakrát, aby se ujistila, že mu porozuměla. „Mara odjela do Konstantinopole a připojila se k Mehmedovu dvoru jako jeden z jeho *rádců*. Už jsi někdy slyšel o něčem takovém? Nemohla se dočkat, až opustí Edirne, a teď se do říše vrací o své vlastní vůli?"

„Nikdy jsem neslyšel, že by sultánovi radila žena, a k tomu cizinka."

Lada se zamračila a znovu si pročítala její slova. „Ale je to od něj chytré. Ona je skvělá. A jako příslušnice srbského královského rodu má konexe a dokáže si s Evropany poradit líp než on. Je dokonalou volbou pro uhlazování vztahů." Lada si opřela záda a poklepávala si dopisem o nohu. Mehmed tím očividně získal, ale Mara nebyla ten typ, který by se dostal do nechtěné situace. Její sňatek s Muradem byl vynucený, ale ona z něj vytěžila, co mohla. A dostala se z toho, aby se vrátila k rodině.

Aha. Tak tohle byla její motivace. Pořád byla ještě dost mladá, aby pro ni domluvili politický sňatek. Tenhle krok a postavení ji dostaly zcela z otcovy moci. Byla teď, pro všechny účely i záměry, už navždycky volná. Chytrá holka!

„Co od tebe chce?" zeptal se Stefan.

„Hmm?" Lada vzhlédla, vytržená ze vzpomínek na to, jak s Marou jídala a starší dívka jí přitom radila, jak využívat společenských požadavků k budování stabilního postavení. Ladě se její metody nezamlouvaly, ale nemohla popřít, že Mara věděla, co dělá. „Ale žádá mě, abych navštívila Konstantinopol. Tváří se, jako by to byla společenská záležitost. ‚Přijeď a prohlédni si palác! Pojíme spolu, projdeme se po zahradách a probereme způsoby, jak bys měla nechat Mehmeda a jeho příšernou říši, aby ti dál diktovali, jak máš žít!' Zajímalo by mě, jestli to byl její vlastní nápad, nebo jestli si Mehmed myslel, že by mě naše společná minulost mohla přesvědčit, a tak ji požádal, aby mi napsala." Lada

nevěděla, čemu by věřila radši: jestli se s ní snaží manipulovat Mara – o tom by nepochybovala, ani by jí to nevadilo –, nebo jestli se jí Mehmed snaží dostat na kobylku jakoukoli cestou.

Ale kdyby to byl tenhle případ, určitě by poslali Rada. Nebo by ho přiměli napsat. Neslyšela o něm od toho dopisu, ve kterém jí psal o dobytí Konstantinopole a svém novém titulu Radu Bej.

Možná jeho nepřítomnost znamenala, že se Radu konečně dostal zpod Mehmedova vlivu. Protože Mehmed by nikdy na takovou příležitost, jakou představoval Radu, nezapomněl – ne, kdyby měl na vybranou.

„Měli bychom napsat mému bratrovi," řekla Lada a zvedla další dopis.

„Požádat ho, aby se vrátil a pomáhal nám?"

„Ne." Hodila dopis stranou, aniž se na něj podívala. „Naučila jsem se, jak si s bojary poradit po svém. Já ho vlastně k ničemu *nepotřebuju.* Ale mohl by z něj být užitečný zdroj informací o Mehmedovi." Tohle by Lada jako důvod dokázala přijmout. Ten druhý, menší, byl, že jí chyběl. Když byl v Konstantinopoli, bála se o jeho život a přemýšlela o tom, co se mu tam může stát. Nelíbilo se jí takhle se cítit. To Radu byl ten, komu se stýská, kdo truchlí.

„Od papeže," podal jí hned Stefan další dopis. „Proklíná nevěřící a svolává na jejich říši Boží hněv. A pak nabádá k míru."

„Měl by si to v hlavě srovnat." Lada hodila papežův dopis na hromadu ke spálení. „Kéž bych měla zemi bez hranic. Kéž bych měla ostrov." Vstala a prohlédla si zbytek dopisů. Žádosti a požadavky, spojenci a nepřátelé, mazanost politiků z tuctu zemí a rozrůstající se říše, které volaly po její pozornosti.

Všechny je sebrala a hodila do ohně. Pak si z kalhot oprášila zbytky pergamenového prachu a pečetního vosku. „Jdu do stájí. Je krásné odpoledne, hodí se na vyjížďku."

O dva týdny později se bez ohlášení a bez pozvání objevili turečtí vyslanci, v celé kráse i s ozbrojeným doprovodem janičárů. Lada měla u zdí nastoupené vlastní muže, aby předvedla svou moc. Počtem převyšovali janičáry tři k jednomu. Její vojáci, někteří z nich sami dřívější janičáři, nehnuli ani brvou.

Lada se rozvalovala na trůnu, jednu nohu přehozenou přes opěradlo. Pohupovala s ní ve vzduchu a netrpělivě poklepávala rukou. Dobře ve zmatených pohledech a přešlapování vyslanců viděla, jak jsou z jejího nedostatku taktu nervózní.

Usmála se.

„Tohle je Valašsko. Na znamení úcty smekněte."

Žádný z janičárů v jejich válcovitých vysokých čapkách s bílým plátěným praporcem ani z vyslanců v turbanech se ani nepohnul, aby jejího rozkazu uposlechl.

Vůdce poselstva, starší muž se stříbrným plnovousem a mazanýma očima, pohrdavě zvedl obočí. „Přinášíme vám od našeho sultána, Ruky Boží na zemi, císaře římského, Mehmeda Dobyvatele podmínky vašeho vazalství."

Lada si zamyšleně poklepávala prstem na bradu. „Jaké břemeno, být Rukou Boží! A která ruka to je, to bych ráda věděla! Pravá ruka Boží, nebo levá? Jestli si Mehmed utírá zadek rukou, která je Boží, místo tou jeho, bude zatracen za rouhání?"

Spousta jejích mužů v sále se chraplavě rozesmála a Lada se potěšeně zapýřila. Ale Bogdan odvrátil zrak. Nesnášel, když takhle mluvila o Bohu. Byla to dobrá připomínka. Jí samotné nebyl Bůh k ničemu, ale spousta jejích lidí ho potřebovala a cokoli, co udrží víru a věrnost, bylo zdrojem síly. Viděla, co díky své neochvějné víře dokázal Mehmed. Viděla, jak jí tatáž víra ukradla bratra. Víra byla moc. Věděla, že by neměla pohrdat ničím, co jí nad ostatními dávalo moc. Posadila se rovně. „Náš Bůh, pravý

Bůh křesťanstva, nemá tělo, a tudíž ani ruce. Odmítáme titul vašeho sultána i jeho autoritu. Jste tu zbytečně. Odejděte."

„Je tu ještě něco," vystoupil vpřed kapitán janičárů. Byl statný a rozložitý, v každém jeho pohybu byla znát léta výcviku. Už skoro zapomněla, jak dokonalí janičáři jsou. Zneklidňovalo ji myslet na muže, kterým teď velela. Ve srovnání s těmihle vojáky, kteří byli cvičeni od dětství, aby se stali sultánovými zbraněmi, nebyli ničím. Kapitán pokračoval: „Cestou jsme projížděli Bulharskem. Zdá se, že u vašich hranic došlo ke srážce. Bylo vypáleno několik valašských vesnic."

Lada nemohla uvěřit, že o tom slyší tady a teď, od nepřítele místo od vlastních lidí. Nelíbilo se jí, jak jí předvádí, že má víc informací než ona. „O tom ještě nemám žádné zprávy."

Nezměnil výraz, ocelově ostrý a neústupný. „Všichni Valaši jsou mrtví. Je to nešťastná věc. Nejspíš došlo k nedorozumění. Ale jakmile budou potvrzeny podmínky vašeho vazalství, Bulharsko se stane mocným spojencem a takové konflikty ustanou. Sultán své vazaly ochraňuje."

Tenhle muž, tenhle Osmánec, si myslí, že sem může přijít a vyprávět jí o útocích na její vlast – o povraždění jejích vlastních lidí – jako o metodě, jak ji přinutit souhlasit s osmanskou nadvládou? Jako kdyby mrtví Valaši byli nějakým argumentem ve prospěch spojenectví s těmi, kdo je zabili? A nedávalo ani smysl, že zprávy o tom měl dřív než ona.

Pokud sem ovšem nepřijel přímo po tom, co to sám spáchal. Lada se naklonila dopředu, hlas jako led. „Ty jsi zabil moje lidi."

Janičárský kapitán blýskl úsměvem, který mu nedosáhl k očím. „Ne. To Bulhaři povraždili vaše lidi u nejasných a neuspořádaných hranic. Sultánovy podmínky takový chaos vyloučí. Solidní smlouva, s úctou dodržovaná, vaše lidi ochrání."

Lada vycenila drobné bílé zuby. Nebyl to úsměv. „*Já* chráním svoje lidi. A také je mstím. A ty mě nemáš co učit o úctě. Nako-

nec žádný z vás mi žádnou úctu neprokázal ani tím, že by smekl." Vstala. „Svažte je."

Její muži se pustili do akce. Janičárský kapitán a jeho vojáci se pokoušeli bojovat, ale do trůnního sálu jim nebylo povoleno vstoupit se zbraněmi. Všichni byli přemoženi, ačkoli se to neobešlo bez potyčky a několika zlomených nosů.

Vůdce poselstva se na Ladu vražedně mračil. „Nemůžete nám ublížit. Nechcete riskovat, co by vám to přineslo."

„Vy jste se nestarali, jaké riziko vám přinese vraždění mých poddaných." Lada kypěla vzteky. Přišli do její země. Zmasakrovali Valachy pod její ochranou. Na rozdíl od dopisů takovou věc nemohla nechat bez odpovědi. Pošle takový vzkaz, který se rozlehne celou Mehmedovou říší a celou Evropou.

Obešla velvyslance kolem dokola a pak ho zatahala za okraje turbanu. „Podám ti pomocnou ruku. Když bylo tak důležité nechat si v mé přítomnosti hlavy zakryté, tak důležité, že to stálo za neúctu ke *knížeti*, pak se ujistím, že už nikdy nebudete muset smekat." Lada se otočila k Bogdanovi. „Přines mi kladivo a hřebíky."

Konečně se velvyslanec začal třást. Uvidí, jak Lada odměňuje neúctu a smrt svých poddaných.

Lada stála v rohu trůnního sálu, když její muži do hlav Osmánců zatloukali hřebíky. Jako vždy se přiměla přihlížet. Bylo by jednodušší udělat to stranou. V nějakém skrytém žaláři ve sklepení. Ale ne. Ona snese být svědkem toho, co je třeba udělat, aby její Valašsko bylo v bezpečí. Tohle bylo její břímě, její odpovědnost.

Křičeli hodně nahlas. V jasném krvavém záblesku vzpomínek si vzpomněla na jednu ze svých mnoha výprav v dětství, kdy sledovala brutální práci sultánových mučitelů. Cena za stabilitu se vždycky platila krví, masem a bolestí.

Dívala se, ale jakoby z velké dálky.

Tohle nebyli lidé. Byly to jenom splněné úkoly. Nebyli to lidé.

Náhle ji zalila vlna úlevy, že tu Radu není. Nelíbilo se jí pomyšlení, jak by se asi tvářil, kdyby tu teď byl. Vždycky se ho snažila chránit, protože to byla její zodpovědnost. Teď to bylo celé Valašsko. Udělala by cokoli, aby svoje lidi ochránila.

Křik ustal. Což bylo dobře. Měla i jiné věci na práci.

„Pošlete je zpátky té jejich Ruce Boží," řekla s pohledem upřeným na těla. Některá z nich ještě žila. Bylo to pro ně nešťastné, ale nepotrvá to dlouho. „Řekněte mu, že já *budu* mít jeho úctu."

Otočila se k Bogdanovi, který měl ruce kluzké krví. Jeho matka Oana bude tou, kdo to tu uklidí. Některé věci se nikdy nezmění. „Pošlete pro Nikolaje a naše jednotky. Máme něco na práci v Bulharsku."

4

Konstantinopol

Radu neseděl tak daleko od Mehmeda jako tenkrát v Edirne, když předstírali, že upadl v nemilost. Ale tady vedle Mehmeda neseděl nikdo. Rozvaloval se u stolu na pódiu v čele komnaty, oddělený od všech ostatních.

Za Konstantina byl Radu vděčný, že nemusí trávit v paláci moc času, takže tahle místnost pro něj byla nová. Zářivě modré a zlaté kachlíky pokrývaly zdi v květinových vzorech, vedoucích až vzhůru ke stropu, který věnčily zlaté listy. Nad hlavami jim visel těžký lustr. Alespoň ten vypadal původní. Ale Radu měl podezření, že pod těmi kachlíky jsou nástěnné malby s náboženskou tématikou, v Byzanci mnohem oblíbenější. Mehmed se zmocňoval každé pídě města, jednu mozaiku po druhé.

Radu dorazil pozdě – jeho oklika městem ho stála začátek hostiny –, a tak poté, co se umyl, zaujal místo mezi svou starou přítelkyní Urbanou a ženou, kterou si matně pamatoval z Muradova dvora. Bylo neobvyklé, že je na formální večeři přítomno tolik žen. Murad je vylučoval úplně. Ale Radu byl spokojený i potěšený, že sedí vedle Urbany. Moc se od obléhání nezměnila. Jen jí přibyla lesklá jizva po spálenině, která jí zbrázdila polovinu tváře. Byla trochu cítit střelným prachem a všechny prsty na rukou měla ožehnuté dočerna.

Co se taky nezměnilo, byla Urbanina nechuť k osmanskému jídlu. K té druhé ženě držela neustávající litanii námitek v uherštině. Radu odhodlaně upíral zrak na talíře a pohledu na Mehmeda se vyhýbal. Proč ho povolal zpátky do města? Jaké bude znovu s ním mluvit? Když Radu před šesti měsíci odjížděl, Mehmed byl tak zaneprázdněný plánováním a přestavbami, že se sotva vídali. Chyběl mu snad?

A chyběl Mehmed jemu?

Vzhlédl a při pohledu na toho druhého muže se mu sevřel žaludek a zrychlil tep. Ano, chyběl mu. Ale už to nebyla tatáž jednoduchá touha, jakou zažíval předtím.

Mehmed byl zahalený v purpuru. Hlavu mu věnčil zlatý turban, sepnutý propracovanou zlatou jehlicí, osázenou rubíny. Teď už mu bylo jednadvacet a jeho tvář nabyla dospělých rysů. V očích měl bystrost a inteligenci, obočí jemně tvarovaná, plné rty nehybné a bez výrazu. Radu toužil, aby se zvlnily v úsměvu a aby se i Mehmedovy vážné oči potěšeně přimhouřily.

Ale z jeho přítele Mehmeda se stal Mehmed-sultán. Bylo to jako dívat se na obraz někoho milovaného. Sice Mehmeda poznával, ale zároveň cítil, jako by se během přenášení jeho podoby na plátno něco znepokojivě změnilo a ztratilo.

Vedle Rada poklekl sluha. „Dovolte mi doručit sultánovo pozvání. Po jídle vás doprovodím do jeho přijímacího pokoje, kde můžete počkat na audienci." Sluha se uklonil a odcouval zpátky. Rada to zaskočilo. Nikdy u Mehmeda nemíval *audience*. Zvláště ne zprostředkované služebnictvem.

Tohle vůbec nebyl stejný chod dvora jako za Murada. Oblíbencům bylo vždycky dovoleno točit se kolem něj, sedět vedle něj. Býval v centru všeho dění, vychutnával si slavnosti, hostiny a blízká přátelství. Ale i tahle hostina byla důkazem, že Mehmed vládne v mnohem formálnějším duchu. Žádné utíkání na venkov, aby tam snil se svými filosofy. Žádní privilegovaní rádci jako

Halil Paša – před měsíci veřejně popravený v demonstraci, které se Radu nezúčastnil – a jemu podobní, kteří by si mohli získat přízeň, a tudíž i moc.

Radu přemýšlel, jestli odstup, který si Mehmed udržoval na veřejnosti, bude pokračovat i v soukromí. Nebo bude s Radem jednoduše komunikovat prostřednictvím poslů a zůstanou navěky rozdělení?

„Jak se vede vaší sestře, Radu Beji?"

Radu překvapeně vzhlédl. Oslovila ho žena, která bývala součástí Muradova dvora. Byla paradoxem přísné elegance. Všechno na ní bylo přísně podle módy evropských standardů, její propracované šaty a složitý účes měly úlohu bariéry mezi ní a světem. Seděla zpříma a sukně se kolem ní neprakticky vzdouvaly, místo aby se opírala o loket jako mnoho ostatních hostů.

„Promiňte, nepamatuji si vaše jméno," usmál se Radu omluvně.

„Mara Brankovič. Byla jsem jednou z Muradových manželek."

„Ale ano! Vy jste dojednávala nové podmínky srbského vazalství." Byl to její tah, jak se odsud dostat. Využila nabídku k sňatku od Konstantina, aby si vyjednala vlastní svobodu a výhodnější podmínky pro svou vlast. Mehmed ji za to obdivoval.

Radu se přistihl, že na Mehmeda opět nevědomky zírá. Vrátil se očima zpátky k Maře. „Co váš přivádí do říše?"

Pohlédla směrem k Mehmedovi. Láskyplně. „Vládce, který rozpoznal moji cenu. Jsem tu jako rádce pro evropské otázky. Pomáhám s jednáním s Benátčany. A samozřejmě se Srby. A s problémovou zemičkou, které jste kdysi byl synem. A teď bratrem." Pousmála se vlastnímu vtípku.

„Takže se mě na sestru neptáte jen z formální zdvořilosti."

„Ale to ano! Formální zdvořilost je podstatou mé zdejší role," odpověděla pěkně kyselým tónem. „Je úžasné, čeho může člověk dosáhnout skrze zdvořilostní otázky. Kromě toho jsem měla Ladu docela ráda. Ačkoli byla blázen, že promarnila manželskou dohodu s Mehmedem. Dopadla by docela dobře."

Radu se zadíval na svůj talíř, teď už plný titěrných drobečků chlebové placky, kterou rozdrolil. „*Docela dobře* by jí nikdy nestačilo."

Mara se rozesmála. Pak její pozornost strhla Urbana brbláním, o kolik horší je tenhle nekvašený chleba, a Radu byl opět ponechán jen svým myšlenkám. Které k jeho překvapení už nepatřily osobě na pódiu. „Maro," vmísil se mezi ně, „máte nějaké kontakty na Kypru?"

Zamyšleně se zamračila. „Osobně ne, ale jsem si jistá, že budu znát někoho, kdo ano. Proč?"

„Pátrám po nějakých zprávách o své ženě a svých… přátelích. Uprchli během konečného pádu města a od té doby se po nich slehla zem."

Mara položila ruku na jeho. Oči měla vážné a plné soucitu. „Napište mi jejich jména a všechny podrobnosti, na kterých záleží. Upřu k tomu veškeré svoje zdroje."

„Děkuji," řekl Radu. „Už jsem pátral i sám, spolu s Kumalem Pašou, a…"

„Ten je velmi hezký." Urbana to řekla stejným tónem, jakým předtím mluvila o kvalitě železa pro lití děl nebo kterým se zmiňovala o počasí. „Nevypadá, že by se vůbec kdy dokázal uchýlit k násilí. A už je nějaký čas vdovcem."

Radu nějak nedokázal sledovat, kam tím míří. „Ty se o něj… ucházíš?"

Urbana ho setřela stejně zamračeným pohledem, jaký upírala na kořeněné maso. „Myslela jsem pro Maru. Já pro nějakého manžela nemám ani využití, ani čas."

Mara věnovala Radovi pohled plný dlouhého tichého utrpení. „Urbana si dělá starosti, že mi rychle ubývají roky, kdy bych mohla počít dítě. Často o tom mluví." Ztěžka si povzdechla. „Velmi často."

Radu se skoro rozesmál, ale píchl ho osten vzpomínky, jak Ur-

bana šťourala do jeho vlastního osobního života – postrádajícího děti – s Nazirou, která by měla být tady, po jeho boku. Ne. Měla by být po Fatimině boku. Je to jeho chyba, že není.

„Mohla by sis vzít Rada," řekla Urbana zamyšleně. „Je pro tebe trochu mladý. Teď osmnáct, že? Ale první ženu si bral mladinký, takže mu to bude jedno. Je velmi laskavý a milý a nemá výbušnou povahu. Slýchám děvčata klevetit o tom, jak je krásný, s těma velkýma tmavýma očima a výraznou bradou." Zadívala se na Rada tak, že mu to bylo hrozně nepříjemné. „Myslím, že chápu, jak to myslí. Alespoň je vysoký a zdravý. A teď když se pohřešuje jeho manželka, je osamělý."

Radu se začal dusit kouskem chleba. Vstal, už nedokázal sedět u jídla na tomhle místě, které mu toho tolik vzalo. Jestli Mehmed chce, aby tu byl, tak bude. Ale nebude předstírat, že je všechno v pořádku. Nemůže vést rozhovory o své budoucnosti, jako by neměl minulost uvázanou kolem krku jako oprátku, dusící ho lítostí a zármutkem.

A právě v tu chvíli se otevřely dveře jídelního sálu. Dovnitř vešla řada neozbrojených mužů, pod vybranými černými plášti jen v prostém oděvu, a táhli s sebou velké dřevěné bedny. Mehmedovi janičáři byli okamžitě ve střehu, oči pozorně přimhouřené. Proběhl kolem nich služebník a uklonil se u paty Mehmedova pódia. „Nechtěli čekat," třásl se strachy.

Velitel těch mužů se taky uklonil a mávl rukou v přehnané kudrlince. Vysoké boty měl zablácené a plášť zaprášený. Museli zrovna přijet. Radu se podíval pozorněji a uvědomil si, že muži mají na pláštích erb rodu Draculesti. Byl to drak a kříž, převzatý z Dračího řádu. Vidět to tady se zdálo špatné. Radovy už tak křehké emoce před jeho rodovým erbem ucukly. Připomínal mu minulost.

Ten muž promluvil valašsky, ne turecky, jak by bylo vhodnější. „Přivezli jsme dar od Lady Dracul, knížete a vojvody valašského,

k sultánově poctě. Posílá ho s úctou a žádá, abyste se v budoucnu ujistil, že i vaši lidé jí nabídnou právě tu úroveň úcty, jaká jí jako knížeti náleží."

A s tím se ten muž otočil na patě a opustil sál. Ostatní Valaši ho následovali. A šli rychle. Radu upřel zrak na Mehmeda, který se mu zadíval do očí a zvedl obočí. Mehmed moc valašsky neuměl.

„Říkal, že je to dar. Od Lady. Vyjadřuje svou úctu a žádá, aby ji tví lidé v budoucnu respektovali jako knížete."

„Co to je?" zeptal se Mehmed.

Radu nepatrně zavrtěl hlavou. „To neřekl."

Mehmed se v tom, jak si uhlídat výraz ve tváři, ještě zlepšil. Radu netušil, jak vnímá překvapení ani co cítí k Ladě. Sultán nedal najevo nic. Pokynul a přiběhl sloužící se sochorem, aby vypáčil víko první bedny. Jakmile se zvedlo, vykřikl šokem a odporem. Jednou paží si zakryl nos a ústa a couval pryč.

Mehmed se pohnul, aby sestoupil z pódia, ale Radu varovně zvedl ruku. „Dovol nejdřív mně." Zastavil se několik kroků od beden. Zápach linoucí se zpod víka stačil, aby mu sdělil, že nechce vidět, co jim jeho sestra poslala.

Ale navzdory tomu se naklonil, aby se podíval dovnitř.

Zírala na něj mrtvola, ve vráskách agonie a utrpení v propadlé tváři zaschlou krev. Pokud Radu mohl z místa, kde stál, vidět, někdo mu skrz turban přímo do hlavy zatloukl železný hřeb.

Radu se odvrátil, aby mu ta hrůza zase zmizela z výhledu. S očima upřenýma na vzdálenou zeď vrátil víko na místo. „Vykliďte místnost," řekl.

Nikdo se nepohnul.

Mehmed vstal a ostře pokynul. Sál se rychle vyprázdnil, zůstala jenom jeho janičárská stráž a jeden osobní sluha. Sultán sestoupil z pódia a přikročil k Radovi u první bedny. Bylo jich tu ještě dalších deset. Mehmed se natáhl k víku.

„Ne," zastavil ho Radu. „To nepotřebuješ vidět."

„Moji vyslanci?“ otázal se Mehmed.

„Ano.“

Mehmed upřel pohled na truhlu před sebou a pak očima přejel zbytek. „A nepřišel s nimi žádný dopis.“

„Ne.“

Mehmed pokynul jednomu ze strážných. „Chyťte ty muže, kteří to přivezli. Chci úplnou zprávu o tom, co se stalo.“ Strážný tryskem vyběhl ze dveří.

Mehmed se otočil, až mu purpurové hedvábné roucho zavlálo. „Pojď se mnou.“ Proklouzl tajnými soukromými dveřmi. Radu ho následoval. Vstoupili do obývacího pokoje s vysokým stropem. Zdobená okna propouštěla světlo, ale byla příliš malá, než aby se jimi někdo mohl vloupat. Jakmile byl Radu uvnitř, Mehmed za nimi dveře zavřel na závoru. Žádné jiné východy tu nebyly.

Radu zůstal stát čelem ke zdi, která nesla Mehmedovu zdobenou, krásnou tugru, sultánovu vlastní pečeť a podpis. Kolem ní byly zlatým arabským písmem věty z Koránu. Aniž se otočil, Radu řekl: „Tak proto sis mě nechal zavolat zpátky. Kvůli ní.“

Mehmed zaváhal. Radu ho cítil přímo za sebou, skoro dost blízko na dotek. Pak se Mehmed s povzdechem posadil na jednu z nízkých pohovek. „Nevěděl jsem, že přijde tohle.“

„Nemělo by tě to překvapovat.“

„Ona mě vždycky umí překvapit.“

Radu zatnul zuby tak pevně, až ho zabolela čelist. „Nemůžu ti s ní pomoct. Nemůžu – nechci – se stavět mezi tebe a svou sestru. Budeš si muset najít někoho jiného.“

Otočil se k odchodu. Mehmed vstal a popadl ho za loket. Radu shlédl na Mehmedovu ruku, každý prst zatížený prstenem s drahokamem. Mehmed obtěžkaný výsadami a mocí. Radu si vzpomněl na lehkost jejich společného dětství. Kdyby ti dva chlapci, kteří se potkali v Edirne u fontány a kteří se k sobě přimkli proti

krutosti světa, pohlédli na sebe teď, spatřili by cizince. Všechna ta léta mezi nimi postavila zeď z hedvábí, zlata a moci.

Mehmed spustil ruku z Radovy paže. „Nežádal jsem o tvůj návrat, abys mi pomáhal s Ladou!"

„Tak tedy proč?" otočil se k němu Radu čelem.

„Protože!" Mehmed kolem sebe ovinul paže a celý se scvrkl. „Protože buduji velikou říši a měním tohle město v klenot celého světa a snažím se stát sultánem, jakého můj lid potřebuje. A jsem tak sám." Hlas se mu při posledním slově zlomil.

Pryč byla chladná sebejistota sultána, ta vypočítavá vychytralost, s jakou sem minulý rok vyslal Rada jako špeha. Nedotknutelnou Ruku Boží nahradil chlapec od fontány. Přítel z Radova dětství. Podstata jeho srdce. Radu rozevřel náruč a Mehmed se do ní zhroutil, tvář mu zabořil do ramene.

Radu ho pevně držel a zhluboka, roztřeseně dýchal.

„Potřebuju tě," zašeptal Mehmed.

„Jsem tady," odpověděl Radu.

„Halil nashromáždil až příliš mnoho moci." Mehmed byl natažený na zádech na podlaze své soukromé komnaty a zíral ke stropu. Radu ležel vedle něj, rameno vedle ramene. Žádný sultán a bej. Jen Mehmed a Radu. „Můj otec byl příliš benevolentní, příliš ochotný nechat ostatní, aby se starali o chod říše místo něj. Vedlo to ke korupci a plýtvání a slabosti. A tak si udržuji odstup, aby si nikdo nemyslel, že může získat větší porci mého sluchu nebo důvěry. Brzy budu mít dostavěný palácový komplex a v něm budou všechny místnosti a zdi situovány v kruzích, soustředěné kolem centra. A tam budu já a všichni ostatní se budou točit kolem mě. Jenom já budu středem říše a všichni ostatní budou existovat, aby sloužili říši jen skrze mě."

„To zní osaměle," řekl Radu tiše.

„Taky je. A bude. Jenže já nemůžu klást svoje potřeby před potřeby svých lidí. Potřebují silného sultána. Potřebují, abych byl Rukou Boží, ne pouhým člověkem. A tak musím odsunout stranou to, co chci, svoje vlastní pohodlí a vztahy, abych byl tím, co si můj lid zaslouží."

Radu pomyslel na svůj vlastní život, na všechno, co musel obětovat, aby byl člověkem, jakým ostatní potřebovali, aby byl. Většinou člověkem, jakým Mehmed potřeboval, aby byl. Mohl by dělat totéž co Mehmed? Odsouvat stranou věci, které chtěl – záležitosti svého srdce –, pro dobro říše?

Zavřel oči. Už nevěděl, kde má svoje srdce. Nemohl odsouvat něco, co nemohl najít.

„Chci, abys zůstal tady se mnou," přitáhl Mehmedův hlas Rada zpátky. „Abys byl mým přítelem uprostřed toho šílenství."

Radu věděl, že by měl říci ano. Neměl by tuhle důvěru a blízkost ničit. Ale strávil tolik ze svého života předstíráním. Už to nechtěl dál dělat. „Víš, co na to lidi řeknou. Co už si mysleli. Jestli se k tobě vrátím, zase se vynoří Halilovy staré pomluvy." Radu cítil, jak k němu Mehmed otočil hlavu, cítil jeho temný pohled na své tváři. Spolkl bouři emocí, která mu vířila v hrudi, a otočil hlavu k Mehmedovi taky, rty jen na dech od sebe. Mehmed se na něj díval, tmavé oči pátravé a opatrné.

„Nech je, ať si říkají, co chtějí. Mně ublížit nemůžou a já je nenechám ublížit ani tobě."

„A co Lada?" zeptal se Radu. Přivedl svoji sestru zase mezi ně, tam, kde vždycky byla.

Mehmed se zamračil. Zahleděl se zpátky do stropu, ale zavěsil se loktem do Radovy paže. Ten pohyb byl jako velmi promyšlený taneční krok. „My tři jsme vždycky měli být spolu. Tebe mám. A ona se k nám vrátí."

„Ty chceš, aby se vrátila? I po tom všem?"

Mehmedovo mlčení mluvilo samo za sebe. On by jí tu vraždu svého poselstva odpustil. Rada by to mělo překvapit. Ale nepřekvapilo.

„A jestli se k nám nevrátí?“

„No dobře.“ Mehmed nechal ta slova mezi nimi ztěžka viset. „Tak budu alespoň vždycky mít tebe.“

„Já jsem koneckonců ten hezčí.“

Místnost naplnil Mehmedův smích. Kdysi naplňoval i Rada tak, že ho cítil až v žilách. Ale teď byl ten pocit jen ozvěnou minulosti. Nevěděl, jestli ho znovu vzkřísí k životu.

Mehmed si s Radem propletl prsty a Radu vedle něj zůstal nehnutě ležet a přemítal, jak dlouho si představoval, jaké by tohle asi bylo.

Pletl se. Čas ho o to všechno okradl, protože s Mehmedovými prsty zaklesnutými mezi svými vzpomínal na jiné, zlehka přejíždějící po ranách na jeho dlaních. O šedých očích místo těch tmavých. O lásce nalezené, když tu svou první ztratil.

Teď ztratil Cypriána. Vrátí se jeho city k Mehmedovi?

A chce to vůbec ještě?

5

Bulharsko

Popel, který zůstal po spálené vesnici, byl stejně chladný jako úsvit kolem nich. Země byla všude poprášená černou místo bílou, jako by napadl sníh přímo z pekla.

Lada, celá zabalená v kožešinách, si přidřepla. Sundala si rukavice a prohrábla rukou černou spoušť, která zbyla z vesnice. Z její vesnice. Valašské vesnice. Zvedla ruku potřísněnou černí.

„Kolik lidí zabili?“ zeptala se. Přijeli sem okamžitě poté, co si to vyřídila s Mehmedovým poselstvem. Jela přímo podél hranice, aby se ujistila, že nebyli napadeni žádní další lidé. Cestou sbírala svědky.

Rolník ze sousední vesnice se poškrábal na hlavě, a jak v duchu počítal, oči mu nepřítomně bloudily kolem. „Tři stovky?“

„Kdo je v tomhle kraji bojarem?“ Měla by to vědět. Jenže ona nikdy po bojarech ani nevzdechla, tedy alespoň dokud jí nedělali problémy.

Pokrčil rameny. „Nikdy jsem se s ním nepotkal.“

Lada pohlédla na Stefana. Přikývl a vytratil se. On to zjistí. A ona z toho vyvodí důsledky za to, že nezvládl ochránit lidi, o které se měl starat, i za to, že tenhle útok Ladě nehlásil. Neměla se o tom dozvědět od Mehmedových lidí. Zavřela oči a představila si Mehmedovu reakci na její vzkaz. Naplnilo ji to něčím ostrým a horkým, čímsi jako očekáváním.

„Čemu se směješ?“ zeptal se Bogdan.

Prudce otevřela oči. „Ničemu.“ Vstala, otřela si ruce o kalhoty a popel, který na sněhu vypadal černý, jí na černém plátně nadělal šedé šmouhy. Posun v perspektivě změnil úplně všechno. „Kdy tu bude Nikolaj?“

„Během hodiny.“

Nikolaj shromažďoval celé její vojsko. Až přijede, bude tu mít přes tři tisíce mužů. A zvláštní zásoby, které si střádala.

Lada přimhouřila oči proti vycházejícímu slunci a dovolila jeho paprskům, aby jí zahřály tvář. „Tři stovky. Výborně. My jich zabijeme tři tisíce. Na smrt každého Valacha odpovíme desetinásobně.“

„Budeme muset daleko do Bulharska, abychom jich pozabíjeli tolik,“ řekl Bogdan.

„Tak pojedeme daleko.“ Nikdo nebude zpochybňovat její zuřivost, její oddanost vlastnímu lidu. A nikdo už nenapadne Valašsko, aniž by nejprve velice pečlivě zvážil následky, jaké to pro něj bude mít. Vzejde z toho spousta mrtvých, ale ona se na ně dívala jako na investici. Zabij tisíce, abys jich tisíce spasil.

O dva dny později si bojar, který nezvládl ochránit svoje poddané, tiskl k hrudi rozdrásané zkrvavené ruce. Jáma, kterou vykopal – jedna ze stovek od chvíle, kdy ho Stefan přivezl do tábora –, byla hotová. Dva muži zvedli kůl a vzepřeli ho kolmo do ní. Tělo na špici kleslo, strašlivé znamení Ladina vpádu do Bulharska.

Lada pohlédla na silnici lemovanou lesem varovných upomínek.

„Kolik jich je?“ optala se Bogdana, který jel na koni vedle ní.

„Patnáct, šestnáct set.“

Valili se pohraničními vesnicemi jako vodní příval, který protrhl hráz. Každého cestou smetli, nikoho nešetřili. Ale nebylo to

úplně v pořádku. Jen málo z nich byli opravdu nepřátelé. Neměla Bulhary nijak v lásce – byli příliš slabí, než aby se vymanili zpod osmanského područí, a přitom toho byli stejně schopní jako kdokoli jiný –, ale nebyli to Turci. Svůj záměr dát najevo, že její hranice jsou nedotknutelné, plnila. Ale… přemýšlela o tom, jestli by neměla zdůraznit ještě jednu skutečnost.

A to, že osmanská ochrana není vůbec žádnou ochranou.

Skutečnost, že její způsob je lepší.

Nikolaj se díval na kůly s unavenou nechutí. „Mezi našimi muži je jen hrstka obětí."

„Dobře. A šíří se zprávy?"

Zavrtěl hlavou. „Nikdo nezůstal, aby poslal varování. Moji zvědové hlásí, že v žádné z nejbližších pevností nedochází k mobilizaci tureckých sil."

Lada si protřela oči. Měla je podrážděné kouřem z hořících chalup a polí. „Tak tohle je veškerá ochrana, za kterou si sultán koupil jejich loajalitu. Jak jen to můžou nevidět? Jak můžou nevidět, že všechno to jejich klanění a šoupání nohama před Mehmedem jim nic nepřinese?"

„Do další vesnice?" zeptal se Bogdan.

Lada zavrtěla hlavou. „Kde jsou turecká vojska?"

„Je tu pevnost, asi dvě hodiny jízdy odsud. Posádku tvoří snad tisícovka mužů, které lze odsud snadno vysílat po kraji. A další s pěti sty vojáky je půl dne cesty koňmo."

Lada přikývla a otočila koně od mrtvolami lemované cesty. „Bulharských mrtvých už bylo dost. Zbytek svých kůlů chci pokřtít krví Mehmedových mužů."

Dobýt první pevnost bylo snazší, než Lada čekala. Místní osmanské jednotky byly zlenivělé, nezvyklé na odpor, nebo dokonce

boj. Poslala svoje u janičárů vycvičené muže napřed. Než ostatní k pevnosti dojeli, stráže u brány byly setnuté a všude bylo všechno dokořán, jen to na ně čekalo.

Přišla o sto dvacet sedm mužů a přidala jejich smrti k počtu, vyžadujícímu odplatu.

Než osmanské vojáky narazili na kůl, svlékli je ze šatů. Strážní u další pevnosti jim bez ptaní otevřeli brány, když spatřili uniformy svých osmanských bratří, jak k nim přijíždějí noční tmou. Lada jela v čele a oba strážné u brány zabila osobně. Většina Osmánců spala a povraždili je zachumlané do přikrývek. Ti, kteří byli vzhůru, bojovali dobře.

Její muži ale bojovali líp.

Příštího dne dojeli k malému městečku. Skoro celé bylo vystavěné z dřevěných klád a obklopovala ho vysoká kolová hradba. Dvě brány, jedna vepředu a druhá vzadu, dovolovaly lidem přicházet a odcházet.

Pověst je předešla. Stovky Bulharů ležely před městskou bránou tváří k zemi. „Prosím," řekl jeden z nich, když Lada projížděla okolo. Nevzhlédl k ní. „Prosím, nezabíjejte nás."

„Kdo vás chrání?" zeptala se a s rozpřaženýma rukama s dlaněmi vzhůru se rozhlédla zleva doprava. „Myslela jsem, že tahle země je pod sultánovou ochranou."

Muž se roztřásl. „Nás nechrání nikdo."

Lada sesedla. Netrpělivě mu pokynula, aby vstal. Udělal to, ramena svěšená, plešatějící hlavu uctivě sklopenou. „Jste křesťané?"

Přikývl.

„Chtěli byste ochranu?"

Znovu přikývl a pořád se třásl, ačkoli den už byl přicházejícím jarem dost teplý.

Lada zvedla hlas. „Každý křesťan tak blízko Valašsku je dost blízko, aby byl mým poddaným. Mám statky a zemi a bezpečí

pro každého, kdo se se mnou vrátí. Což je víc, než vám může nabídnout sultán."

„Ale naše město… naše domovy."

„Vaše město a vaše domovy váš kníže zaprodal sultánovi. Právě tak jako vaše životy." Lada se znovu rozhlédla kolem. „Nevidím tu ani vašeho knížete, ani vašeho sultána. Jsem tu jenom já."

Muž rychle přikyvoval. „Ano. Ano. Pojďte se mnou, na jídlo a víno, a já vám…"

Nějaká žena poblíž nich vstala. Byla vyzáblá, ale ve tváři se jí zračila síla a rozhodně měla silnějšího ducha než ten muž, což naznačovala její zvednutá brada a neuhýbající pohled. „Nevstupujte do města," řekla. „Vojska nevěřících tam čekají, aby vás přepadla ze zálohy. Viděla jsem je cestou sem."

Plešatému muži uniklo tiché zoufalé zasténání. Vzduch kolem najednou páchl po moči.

Lada se na tu silnou ženu usmála. „Děkuju. Dohlédnu na to, abys měla domov, půdu i dobytek, abys mohla začít nový život jako Valaška."

Žena se pochmurně usmála a kývla hlavou v úkloně.

Lada si prohlížela hradbu. Pokud viděla, nikdo je nesledoval. Všichni byli nejspíš schovaní. Město nemělo věž, odkud by je někdo mohl pozorovat. „Nikolaji, zajisti zadní bránu. Tiše."

Odjel s několika stovkami vojáků, aby město obklíčili. Lada zvedla hlas. „Nabídka zůstává pro ty, kdo ji chtějí přijmout."

Bulhaři se pomalu zvedali ze země. Mnoho jich neslo děti. S očima ostražitě upřenýma na Ladiny vojáky procházeli kolem nich na silnici směrem k Valašsku. Ona taky uměla být velkomyslná a pověst o tom se rozšíří. Ne tak rychle jako o její krutosti, ale obojí mělo své výhody.

Lada se otočila zpět k plešatému muži. „Jdi dovnitř."

„Já… je mi to líto, já…"

„Vrať se do svého města."

Unikl mu rychlý, vyděšený vzlyk, pak se otočil a pomalu prošel bránou. „Zavři za sebou," zavolala Lada.

Udělal, oč ho žádala, a poslední věc, kterou viděla, než se brána zavřela, byl záblesk jeho očí, vyvalených hrůzou. Lada ukázala k bráně. „Pomozte mi ji zajistit." Tucet jejích vojáků si pospíšil dopředu s kladivy, hřeby a několika pevnými prkny. Nikolaj už určitě dělal totéž u zadní brány.

„Pošlete jim vřelý pozdrav."

Jak se jim nad hlavami směrem do města vzedmul oblouk hořících šípů, Lada se otočila a dívala se na rolníky, kteří vyrazili na dlouhou cestu k novému domovu. K domovu, který jim darovala ona.

„Kolik mrtvých?" zeptala se Lada Bogdana o pět nocí později, poté co dobyli každou větší tureckou pevnost podél valašských hranic. Kolem jejího táborového ohniště seděli Nikolaj, Stefan, Bogdan, Iskra – ta žena z dřevěného města, která je varovala a teď si ji vzali jako místního poradce – a někteří z jejích vyšších důstojníků.

Bogdan pokrčil rameny. „Dva tisíce Bulharů. Tisíc Osmánců z té první pevnosti. Pět set z druhé. Kdovíkolik jich bylo v tom městě, co jsme vypálili. Postříleli jsme jich nejmíň tisíc, když se snažili přelézt hradby a utéct."

Iskra zabručela. „Sjeli se ze všech posádek v okolí města. Možná dva, dva a půl tisíce."

Bogdan přikývl a odpočítával města na prstech. „A k tomu všemu jsme dobyli města Oblučica, Novo Selo, Orjahovo, Somovit a Gigen. Celou oblast kolem Kilie. Celkem, řekněme, pětadvacet tisíc pobitých? Většinou Turků, ale i dost Bulharů."

Lada se překvapeně rozesmála. Takový počet byl nepochopitelný. Alespoň pro vládce jako Matyáš, který chtěl jednat politicky,

vládnout zpoza zdí, bojovat dopisy místo zbraněmi. Ale ona věděla, čeho může s pár tisícovkami mužů dosáhnout.

Osmanské síly byly roztříštěné a líné. Příliš zvyklé na to, že jsou nenapadnutelné. Kdyby byli Turci připravení, Ladino vojsko by převálcovali. Ale prosekat si cestu podél hranice mezi Valašskem a Bulharskem bylo dost snadné. Měla štěstí.

Ne. Měla chytrou hlavu. Věděla, že už se nesetká s tak snadnými vyhlídkami, ale bude moudřejší než její nepřítel. Na každém kroku bude dělat něco nečekaného. Tohle fungovalo jednou, víckrát už to účinkovat nebude.

„Bude to stačit?" zeptal se Bogdan s pořád nataženými prsty, jak počítal množství teroru, který rozpoutali.

Nikdy to nebude stačit.

Bude to stačit… prozatím.

„Ano." Slyšela, jak si Nikolaj oddechl úlevou.

Naklonil hlavu od ramene k rameni a promasíroval si krk. „Chceš, abych tu nechal nějaké lidi?" zeptal se. „Zabíráme to tu?"

„Ne, ustupujeme. Nemám zájem o dobývání území. Jen chci dát najevo, že hranice Valašska jsou nedotknutelné. Nikdo znovu moje vesnice nenapadne. Ne, pokud netouží po válce."

Nikolaj se unaveně usmál. „Myslím, že ten vzkaz byl vyslán."

„Dobře. Mám i další zprávy k odeslání." Lada zírala do žáru ohně a sledovala, jak stravuje temnotu kolem.